

4. Bibliographie der Schriften

August Hermann Franckens, S. Theol. Prof. & Past. til S. Ulrich i Halle, og Gymnasii Scholarchæ, Haand=Postill, Eller Korte Prædikener Paa Søndage og ...

Francke, August Hermann

Kopenhagen, 1752

Paa 25. Sondag efter Trinit.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Paa 25. Søndag efter Trinit.
Hvorledes vi bør vogte os for en
falsk Christus, i det vi flye ødeleggelsens
vederstyggelighed, som staaer paa den
hellige sted.

O! **Herre Jesu Christe!** du eneste og sande
 Frelser, du som er kommen til verden, for
 at oplyse os ved dit sandheds ord, at vi
 skulde kiende dig, og den salighed, som er i
 dig, og ved dig afføres og frelles fra al
 vildfarelse, forførelse, uretfærdighed, og
 alt der, som er vederstyggeligt og ureent
 for Guds hellige øyne, forbarm dig over
 os, at vi, som kalde os Christne, og bekiende
 os til dig, du sande verdens Frelser!
 ogsaa troligen maae agte paa dit lys og
 sandhed, og følge det samme; paa det vi
 ikke skal fare vild fra din sandhed, og ey
 troe eller annamme løgn i steden for sand-
 hed, og at vi maae helliges og renses ved
 din kraft fra al hytleri, uretfærdighed og
 vederstyggelighed, og ikke forgieves skul-
 le have hørt eller annammet dit Evange-
 lium, naar vi derhos fare fort at besnitte
 vore hjerter, og vort levnet, som allene
 skulde været helliget til din tjeneste, med
 saadanne vederstyggeligheder, for hvis
 skyld vi skulde af dig i din retfærdige vrede
 hengives til ødeleggelse og fordervelse.
 Vel-

Velsigne dit paamindelses ord paa os paa denne nærværende tiid, dig til ære, og os til frelse og saliggjørelse, for din kjerligheds skyld. Amen.

Sæfkelige i Herren! Saa stor som den naade er, som den trofaste Gud har beviist os, som kaldes Christne, frem for andre mennisker i verden, der aldeles intet vide af Christo, den eneste Vey, Sandhed og Liv at sige: saa bedroveligt og jammerligt er det derimod, at iblant den store hob, som vide at nævne Christi navn, neppe findes nogle saa her og der, som have lyst til, ved hans navns og erkjendelses kraft, at aftræde fra al uretsfærdighed. 2 Tim. 2, 19. Vi behøve ikke at gaae videre, for at erfare sandheden af dette vidnesbyrd, end som til og iblant os selv, vi som endnu frem for alle secter, rose os af troens og Christi kundskabs reenhet, og at Guds ords lys boer i særdeleshed reent og overflødigt iblant os; hvilket og ikke kand negtes, særdeles hvad den udvortes lærdom og bekiendelse angaaer, og i henseende til mange sandheds vidners retskafne og uforfælskede vidnesbyrd iblant os om Jesu sunde ord, og den lærdom om Guds frygt. Hvor mange ere der vel, som lade den lærdom, som de høre, som de bekiende sig til, ja som de vel ideligen tale, prædike, skrive og handle om, rum hos sig, og lade den bevise sin kraft i og hos sig i deres gandske levnet? Forsarenheden lærer, at deres tal er gandske lidet, imod den hob at regne, som gaaer ved al deres kundskab og tale om Christo og

M m m 5

chris

christendom, frem i et fiodeligt, forfængeligt, verd-
 slig-sindet, ja endog i et aabenbar ugudeligt og he-
 demst væsen. Der er hos de fleste ikke engang
 mindste alvorlig begyndelse at finde af en sand hjer-
 tens omvendelse, verdens og sin egen fornegtelse,
 fiodels og lysternes korsfæstelse. Gierighed, vel-
 lyst, overdaadighed, stolthed, ærgierighed, had,
 brede, nid, trætte, uretfærdighed, og mange andre
 saadanne synder, som Guds ord siger saa ofte og
 saa klarligen om, at de, som gjøre saadanne ting,
 og leve derudi, ikke skal arve Guds rige, herfæ-
 allene hos den største deel af vore tiders Christne,
 men undskyldes, roses, forbares, og kaldes vel
 mange gange med dyders navn; saa langt fra er
 det, at saadanne arme og ulæstelige mennisker skul-
 de have i sinde, at afstaae fra saadanne deres syndi-
 ge lyfter og idrætter, og afhjerttet at ombende sig til
 Herren. Ja hvilket endnu verre er, de holde ey
 allene dem for daarer og narre, der begiere at leve
 anderledes, og have dem til et latterligt ordspøg
 blant sig; men mange gange hade, forfølge og un-
 dertrykke, trænge og ængste dem paa mange maa-
 der; og det er dem bittert og fortrydeligt, at see no-
 gen hos sig, som skulde ville leve bedre, end som de.
 Hvorfore og saadanne agtes af dem for idel hylle-
 re, skindhellige, Phariseer, ja ofte for latterere og for-
 forere. Herved bliver det endnu ikke, men de præ-
 tendere endog ved alt deres fiodelige, frekke, hylfæ-
 ste væsen, at være gode Lutheriske Christne, der have
 den sande, rene troe, der ey vilde blive salige ved de-
 res gierninger, men allene af naade; og bruge saa-
 ledes Jesu naade og dyrbare fortieneste, og den
 hellige

hellige og trøstefulde lærdom om troen, og at vi skal blive salige allene ved naaden og af naade, til deres skalkheds og ondskabs skul. Men saadanne maatte man foreholde Pauli ord til de Epheser, cap. 4, 20. sqq. I have ikke saaledes lært Christum; dersom I ellers have hørt ham, og ere lærde i ham, saasom der er sandhed i Jesu: nemlig, at I skulle aflegge det gamle menneske, efter den første omgængelse, som forderes efter vildfarelses begieringer, og isøre det nye menneske som er skabt efter Gud i rets færdighed og sandheds hellighed. Paulus vidner i det 17. vers for de troende Epheser, at de ey skulde mere omgaaes, som de andre hedninge, som endnu levede i deres syndige lyster, efter deres vanvittighed og hertes haardhed. Hand viser, hvorfor det ikke sommede sig, nemlig fordi det ikke kom overeens med Christi sind og lærdom. De havde ikke saaledes lært, siger hand, Christum, nemlig, at de maatte ved troen til hans navn fare fort i deres forrige syndige væsen og forsængelige lyster, langt mindre, at de skulde bruge Christi naade og fortieneste til at skule deres ondskab og forsængelighed med, og sige: Vi troe, vi troe, og dog blive uforandrede, usigensfødte og usornyede. Men, Jesus er kommen, ey allene til at forlade synder, men og til at rense fra al uretsfærdighed, 1 Joh. 1, 9. ey allene til at skule vore overtrædelse med sin retfærdigheds laabe, men og til at borttage vore synder, 1 Joh. 3, 5. ey allene til at forløse os med Gud, men og til at fornye os til hans billede, og at gjøre os til nye creature,

2 Cor.

2 Cor. 5, 7. ey allene til at frie os fra lovens forbandelse og tvang, men og til at indskrive sine love i vore hjerter, Ebr. 8, 10. og at rense sig selv et folk til eyedom, der skulde være saare slittrigt, og nidkier til gode gierninger, Tit. 2, 14. ey allene til at forløse os fra dødens, dievelens og helvedes vold, men og til at gjøre os levende fra dødsde, at vi kunde fremstille os selv Gud til riehede, og give Gud vore lemmer til retfærdigheds vaaben, Rom. 6, 13. og worde Guds tjenere, og have vores frugt til helliggiørelse, v. 22. at vi kunde worde stærke, og overvinde den onde, 1 Joh. 2, 14. at hand vilde og saa i os afstasse og til inret gjøre dievelens gierninger. cap. 3, 8. Dette kalder Paulus den sandhed, som er i Jesu, og stenges ved Jesum; thi baade naaden og sandheden er bleven ved Jesum Christum. Joh. 1, 17. Denne sandhed, dette sande, oprigtige og retskafne væsen, (som Lutherus kalder det i sin oversættelse,) skal vise sig deri, at den, som troer i sandhed paa Jesum, skal afføre det gamle menneske, den syndens vanartighed, døde de jordiske lemmer, korsfæste kjødet med samt lysterne og begieringerne, og dagligen rense sig fra kjøds og aands besmittelser, og ey omgaaes efter sin forige blindhed, og være kjødet lydigheds i dets begieringer; men tværtimod iføre det nye menneske, vandre i et nyt levnet, bære Aandens frugter, ja fyldes med retfærdigheds frugter ved Jesu Christi kraft, Gud til ære og lof. Seer, saaledes havde Paulus prædiket Christum for dem, og saaledes havde

havde de lært og troet, ja efter denne lærdoms form, som de vare hengivne til, vare de blevne lydige af hiertet. Rom. 6, 17. Merker det, alle I, som misbruge hidindtil Jesu naade til uteerlighed, og vogner op til retfærdighed, og synder ikke. Den Hærrer Jesus advarer os og i vort Evangelio for falske Christi, hvad er det andet, end en falsk Christus, eller en bedrægelig, falsk og fordømmelig mening og troe om Christo, naar man forkaster, foragter, fornægter med ord eller gierning, ja fordømmer og forhaaner saadan Apostlernes rene lærdom om Christo, og udbæller sig saadan troe og vey, som hverken Christus eller Apostlerne have vidst af at sige. Vi ville endnu betragte noget mere om denne vigtige sag, i det vi af vort Evangelio overbeye: Hvorledes vi bør vogte os for en falsk Christus, i det vi flye de vederstyggeligheder og uretviisigheder, som Christus har forløst os fra. Den barmhiertige Gud og Fader lære os saaledes at kiende Christum i sandhed, at vi og i sandhed og efter hans villie maae troe paa ham, og ved ham blive rensede fra al uretfærdighed, og det som er vederstyggeligt for hans allerhelligste øyne, for Christi skyld. Amen.

Terten.

Matth. Cap. XXIV. v. 15-28.

Saa I da see ødeleggelsens vederstyggelighed, som sagt er ved Propheten Daniel, at den staaer i den hellige sted, (hvo som det læser, give agt der-

derpaa.) Da slye op paa biergene, hvo som er i Judæa; og hvo som er paa taget, stige ikke ned, at hente noget af sit huus; og hvo som er paa ageren, vende ikke tilbage, at hente sine klæder. Men vee de frugt-sommelige, og de som give die i de dage. Men beder, at eders flugt skal ikke skee om vinteren, ey heller om sabbaten. Thi da skal være saa stor en trængsel, som ikke haver været fra verdens begyndelse hidindtil, som ikke heller skal blive. Og dersom disse dage ikke bleve forkortede, da blev intet menneske frelst; men for de udvaldtes skyld, skal disse dage forkortes. Dersom nogen da siger til eder: See, her er Kristus, eller der, da skal I det ikke troe. Thi falske Christi, og falske Propheter skal opreise sig, og gjøre store tegn, og underlige gierninger, at de udvaldte skulde og forføres, om det var mueligt. See, jeg haver sagt eder det tilforn. Hvorfor, dersom de sige til eder: See, hand er i ørken, da gaaer ikke hen ud. See, hand er i kammerne, da troer det ikke. Thi ligesom lynt udgaaer af østen, og skinner indtil vesten, saa skal og Menneskens Sønns tilkommelse være. Thi hvor som et aadse er, did skal ørnene forsamles.

Efter

Sælfelike i HErren! Blandt de mange forføngeligheder og fordervelser, som den vise Konge Salomon opregner, og siger sig at have seet under solen, regner hand og dette, at hand havde seet dommens sted og retfærdighedens sted besmittet med ugudelighed. Præd. 3, 16. Efterat al verden er opfyldt med ugudelighed og ondskab, med vold og uret, saa har det behaget Gud, til alle tider at bestikke Dommere og Øvrigheder, Tyrster og Regentere paa jorden, og givet dem overmagten, at de skulle være hans riges embedsmænd, Wiisd. 6, 4. og skaffe en ringe og fadersløs ret, hielp en elendig og arm til retfærdighed; redde en ringe og fattig, og frie ham af en ugudeliges haand. Ps. 82, 3. 4. Men ogsaa disse, siger Salomon, vare hengivne til ugudelighed. De dømte ikke ret, og holdte hverken lov, eller vandrede efter Guds raad, Wiisd. 6, 5. de ansaae de ugudeliges personer, Ps. 82, 5. de hadede got, og elskte ont; de rev deres hud af dem, og deres kiød af deres been, Mich. 3, 2. de vare modvillige, og tyvenes stalbrødre, de elskte alle sken, og jagde efter ubillig vederlag; de vilde ikke skaffe en faderløs ret, og enkers sag maatte ikke komme for dem. Esa. 1, 23. See, saaledes fandtes der ugudelighed paa dommens og retfærdighedens sted. Saaledes har det sig og med de steder, hvor HErrens ære skulde boe, og Gud skulde dyrkes og tilbedes i Aand og sandhed. Der findes ofte, des verre! idel ugudelighed, hykleri og allehaande vederstyggeligheder, i steden for troe,

hier

fierlighed, oprigtighed og sandhed. Og som for-
 dum H. Erren maatte vige langt fra sin hel-
 ligdom for de store vederstyggeligheders
 Skyld, som Israels huus gjorde der, Ezech. 8, 6.
 saa besmitte og de, som falde sig Guds folk og christ-
 ne, endnu ofte H. Errens helligdom med deres veder-
 styggeligheder, og glore dermed, at H. Erren maa
 vige fra dem, og ikke gider lugtet i deres forsamlin-
 ger. Vort Evangelium taler og om en ødeleg-
 gelsens vederstyggelighed, som staaer paa den
 hellige sted. Vi ville, efter den anledning, som disse
 ord og vor tekst giver os, efter vort forset betragte:

**Hvorledes vi bør vogte os for en
 falsk Kristus, i det vi flye den ødeleggel-
 sens vederstyggelighed, som staaer
 paa den hellige sted.**

Herhos vil vi overvæge:

- I. Hvilken den falske Kristus er, som
 vi bør vogte os for.
- II. Den ødeleggelsens vederstyggelig-
 hed, der staaer paa den hellige sted,
 som vi skal flye for.

Allernaadigste Frelser, H. Erre J. E. su Chri-
 ste! vær selv kraftig med dit ord, som du
 har taler, os til en advarsel, at det maae af-
 drage os fra al vildfarelse, og vi ved din
 sande kundskabs kraft maae renses fra al
 vederstyggelighed, som ellers kun fører os
 til ødeleggelse og fordærvelse. Hør os for
 din fierligheds skyld. Amen.

Af.

Afhandling. Den første Deel.

Saad nu angaaer I. den falske Christus, som vi bør vogte os for, saa advarer Frelseren i Evangelio sine disciple og enhver med disse ord: Der som nogen da siger til eder: See, her er Christus, eller der, da skal I det ikke troe. Thi falske Christi og falske Propheter skal opreise sig, o. s. f. Hand taler vel egentlig her om Jerusalems forstyrrelses tiid, og de tegn, som der skulde skee forhen, hvilket alt dog ikke allene kand ansees som et billede og lignelse paa de sidste tider, for Herrens tilkomme til dommen, men og bør tiene til en advarsel til alle tider. Johannes siger, at til hans tider vare allerede mange Antichrister, 1 Joh, 2, 18. altsaa og mange falske Christi og falske Propheter. Det er ogsaa bleven opfyldt til adskillige tider, at snart een, snart en anden bedrager har udgivet sig for at være Christus. Men vi vil nu ikke opholde os derved, men heller spørge, om vi ikke have at frygte for en falsk Christus? og om der da allene er fare paa færde, naar nogen kommer, og vore feligen udgiver sig for Christus? Ach! jo, hvad tilforn er skrevet herom, er ogsaa skrevet os til advarsel, og omendstund ingen er, har været, eller maa skee torde ventes i vore tider, og hos os i sær, som Evangelii lys skinner saa klarligen iblant, der skulde virkeligen udgive sig for at være Christus, saa have vi dog visseligen hoy aarsag til, at vogte os for en falsk Christus. Hvorledes da? Er det ikke

II. Deel.

N n n

en

en falsk Christus, naar denne sande Christus, som har aabenbaret sig for os i Evangelio, ikke saaledes erkjendes, læres, eller troes, som hand har aabenbaret sig for os, men man forbender den lærdom ikke allene om hans person, og negter hans evige Guddom, og at hand er den sande Gud over alting, velsignet i evighed, Rom. 9, 5. 2c. men og om hans Midler: embede, naar man negter hans forsoning og syldestgiorelse, som er den eneste grund til alt vort haab, ja til al vor retfærdighed, liv, kraft og salighed; og at vi skal blive retfærdiggjorte uforstyldt af Guds naade, ved den gienløsning, som er i Christo JESu, hvilken Gud haver fremsat til en naadestol for medelst troen i hans blod; til at vise sin retfærdighed for de foregangne synders forladdelse udi Guds taalmodighed; til at vise sin retfærdighed paa den nærværende tiid: at hand maatte være retfærdig, og retfærdiggjørendes den, som er af JESu troe, Rom. 3. 24-26. Er det ikke en falsk Christus, naar man troer, at Christus er kun kommen til at forlade synderne, men ikke tillige til at rense os fra al uret færdighed, 1 Joh. 1, 9. og at for'øse os fra al uretviished, og rense sig selv et eyedoms folk, som skal være nidkier til gode gierninger? Tit. 2, 14. naar man vil bruge Christi fortieneste, og den Guds naade, som os i ham tilbydes, til uretlichkeit, Jud. v. 4. og til ondskabs og hylleries skul? Er det ikke en falsk Christus, naar man ikke ligesaavel vil have Christum til sin Prophete og Lærere, til sin Konge og Regjerere, som til sin

Øpper

Øpperste Præst og forsoning, ligesaa vel have ham til viisdom, helliggjørelse og gienløselse, som til sin retfærdighed? 1 Cor. 1, 30. Er det ikke en falst Christus, naar man negter, forkaster og forhaaner Jesu hellige lærdom med ord eller gierning? naar man mener, at man kunde nok være hans discipel, uden at hade fader, moder, hustru, børn, brødre, systre og tilmed sit eget liv, Luc. 14, 26. uden at forsfage alt det man haver? v. 33. naar man tænker, man kunde nok komme efter Christum, uden at fornægte sig selv, tage sit kors op daglig, og følge ham; Luc. 9, 23. man kunde nok være den Høiestes barn, uden at elske sine fiender 2c. Matth. 5, 44. 48. man kunde nok riene og behage baade Gud og mandmon, baade Gud og verden, skiont Christus siger, det er umueligt; Matth. 6, 24. sqq. man kunde nok komme til livet og salighed, uden at gaae igiennem den snevre pørt og paa den trange vey; cap. 7, 13. 14. man kunde nok komme ind i himmeriges rige, uden at gjøre Faderens villie, som er i himlene; v. 21. sqq. man kunde nok være en klog mand, og havde derfor dog ikke bygget sit huus paa sand, eller bedraget sig i sit haab om saligheden, endstiont man ikke gjorde efter Jesu ord og lærdomme; v. 26. sqq. man kunde nok arve Guds rige, omendstiont man imod Christi og hans Apostlers lærdom levede i alle haande Tidsers gierninger, i gierighed, hofsfærdighed, stolthed, vellyst, letfærdighed, uretsfærdighed, had, vrede, fraadseri, drukkenskab, og andre saadanne synder; 1 Cor. 6, 9. 10. Gal. 5, 19. sq. 2c.

man kunde nok vente at see H^{er}ren, endstønt man ikke efterjagede fred og hellighed, Ebr. 12, 14. endstønt man ikke rensede sig fra al keds og aands besmittelse, og søgte at fult, ende helligheden i Guds frygt, 2 Cor. 7, 1. endstønt man drog i aag med de vantro, og havde deel med uret, og samfund med mørket, og ikke gik ud fra dem, og frastilte sig; 2 Cor. 6, 14, 17. man kunde nok komme i det himmelske Jerusalem, endstønt man baade elsker og gjør løgn? Ab. 22, 15. cap. 21, 8. O! hvilken falsk og farlig Christus er dette, ja hvilken falsk og farlig, ja fordommelig tanke, mening og selvgiort troe og indbildning om Christo, ved hvilken saa mange tusinde, ja utallige mennsker af dem, som kalde sig Christne, og rose sig af den sande Christi kundskab, blive stilt ved deres salighed! Og hvor mange falske Propheter og blinde veyledere findes ikke, som prædike saadan falsk Christus for os, iblant hvilke vores egen blinde fornøst, og forder ved kied og blod, ere de første, der lettelligen kand afføre os fra Christi rette kundskab, og fra den sande christendoms vey, om vi vil agte paa deres rost og forestillinger? Saa fattes det og aldrig nogen tiid paa saadanne mennsker, som forvende Christi Evangelium, og altsaa prædike os en falsk Christus og et falsk Evangelium, som er af en langt anden mening og indhold, end det, som Jesus og hans Apostler have prædiket for os. Ach! hvor fornødent er det derfor, at den, som begierer at undflye alle saadanne bedragerier og forførelser, med en sand hiertens ydmygelse for Gud, beder ham om lys

lys og naade til at kiende den, som hand har udsendt, Jesum Christum, retteligen, og saaledes, som hand i Evangelii sandheds ord er bleven aabenbaret! Ingen kiender Sønnen, uden Faderen; Matth. 11, 27. altsaa maa hand selv oplade vore øyne, at vi maae kiende ham saaledes, som hand er, og som hand har aabenbaret sig, og er bleven os af Gud, til viisdom, retfærdighed, helliggjørelse, og gienløselse. 1 Cor. 1, 30. Have vi da lært retteligen at kiende ham, og anamme Jesum Christum. Herren, saa bør vi og omgaaes i ham, rodfæstes og opbygges i ham, stadfæstes i troen, saasom vi ere lærde, og blive overflødige i den samme med taksigelse. Og da bør og kand vi see til, at ikke nogen berøver os ved philosophie, og forfængelig bedragerie, efter menniskens stik, efter verdens elementer, og ikke efter Christum. Col. 2, 6, 8. O! at jeg kunde sige til eder alle, som Paulus til de Colossenser: Jeg glæder mig, i det jeg seer eders stik, og eders troes faste grund til Christum! v. 5. Men behøvede saadanne endnu en opmuntring til stadighed og aarvaagenhed, at de ikke skulde igien afføres fra denne deres troes faste grund; hvor langt mere vil det da nu være fornøden, at de, som ere saa langt fra denne stadighed, vished, og troens faste grund, lære i saa maader at tage vare paa sig selv, at de maae først i alle maader retteligen lære, at kiende Jesum Christum, og saae en vis og fast troens grundvold lagt i hans navns og lærdoms sande erkendelse, og saa see vel til, at de ikke ved deres egen fornustes og

kids bedragelighed, ikke heller ved skændes
lige folkets vildfarelse blive hendragne, og
falde fra deres egen stadighed; men tværti-
mod vore i vor Hærs og Frelseres Jesu
Christi naade og kundskab. 2 Pet. 3, 17. 18.

Den anden Deel.

Sader os nu II. betragte den ødeleggelsens
vederstygghed, som staaer paa
den hellige stød, som vi bør flye for.
Vor Frelser taler i disse ord om Jerusalems øde-
leggelse; og den ødeleggelsens vederstygghed,
hand taler om, er uden tvil at forstaae om den Ro-
merke krigs-hær, som skulde belejre og indtage
Jerusalem, som man kand see af Luc. 21, 20. hvor
ordene saaledes lyde: Naar I see Jerusalem
belejret rundt omkring af en krigs-hær. Der
kalder en ødeleggelse, fordi dens forset og gjer-
ning var kun at ødelegge og forderve; men en ve-
derstygghed, i henseende til deres afguderier,
og særdeles deres afguds-billeder, som de havde i de-
res faner, og hvilke de tilbade, som var for Jøderne
en vederstygghed. Disse vederstyggheder
stode paa den hellige sted. Saaledes kaldtes
til den tid Jerusalem, og Templet i særdeleshed,
fordi Gud havde udvaldt denne stad og sted til, at
lade sit navns ihukommelse boe der. Det er ikke
mit øyemerke, at handle vittløstigere herom; men
heller at spørge, om nu ikke mere findes nogen
saadan ødeleggelsens vederstygghed,
som vi bør flye for? Ach! jo, endnu staaer den
som oftest paa den hellige sted, og som Hæren
fals

Kalder det hos Marcum cap. 13, 14. Der, som den ikke bør. Burde det ikke være en hellig sted, hvor Guds ord, sacramenter, bøn og sang forrettes? burde man ikke omgaaes dermed, som med en Guds helligdom, hvor intet almindeligt eller ureent burde komme til? Vi kalde disse steder, hvor slige ting forehandles, hellige, fordi de skulde holdes hellige af os, vi burde omgaaes paa en hellig maade med dem, og de skulde tiene til at befordre en sand hellighed hos os i al vor omgængelse. Men ach! ødesleggelsens vederstyggelighed fandt ogsaa her staae paa den hellige sted, saafremt som der prædiktes og læres mennisketant, og bedrægelige og forfæd og blod behagelige ting, i steden for Jesu Christi sunde ord, og den lærdom om Guds frygt! Hvor mange gange frembære tilhørerne et vanhelligt, fiødeligt, forfængeligt hierte med sig, der ey agter paa det Guds ord, som forkyndes, ey betænker eller bevarer det, men forglemmer, forbender, ja vel foragter og bespøtter det! Er det ikke en vederstyggelighed, som ødelegger og forderber, dersom lærerne ikke staae i Guds hemmelige raad, og lader folket høre Guds ord, at de kunde ombende sig fra deres onde vey, og deres idrætters ondskab, Jer. 23, 22. og tilhørerne ikke agte paa Herrens ord; v. 18. naar lærerne sye puder til armene, og huer til alle slags hoveder, og vanhellige Herren for folket, for en haandsfuld bygg, og for stykker brød, til at dræbe siæle, som ikke skal døe, og til at dømme siæle til live, som ikke skal leve, i det de lyve for folk, som gierne høre løgn, Ezech. 13, 18, 19. naar de siige flux til dem, som

foragte Herren: Herren haver talet, I skal have sted; og til hver som vandrer i sit hertes stovhed: Der skal ingen ulykke komme over eder; Jer. 23, 17. og tilhørerne ikke vil høre Herrens lov; men sige til seerne: I skal ikke see, og til skuerne: I skal ikke stue os de ting, som ere rette, siger os smigrende ord, skuer bedragelige ting, o. s. f. Esa. 30, 9. Iq. naar de bespørte Guds bud, og foragte hans ord, og forsøre sig selv, imod hans Propheters advarsel? Hvad kand ventes andet paa slige vederstyggeligheder, end som ødeleggelse, og at hans vrede tager til, indtil der er ikke læge-dom mere? 2 Kron. 36, 16. Naar den ene bygger en væg, og den anden tilstryger den med løs kalk, da skal Herren omsider lade komme et svart storm-vær, og adstille væggen i sin grumhed, og fuldende sin grumhed baade paa væggen, og paa dem, som have anstregget den med løs kalk. Ezech. 13, 10-15. Ja saa siger den Israels Hellige: Erderdi I forkaste derre ord, og forlade eder paa vold og afvigelse, og styrte eder derved. Derfor skal denne misgierning blive eder som en ref paa en faldende muur, som udgiver sig paa en høy muur; som brøster hasteligen i et øyeblik. Ja hand skal sønderbryde den, som naar man sønderbryder, og sønderflaer en pottemaagers leer-flaske, hand skal ikke spare. Esa. 30, 12-14. Saadan ødeleggelsens vederstyggelighed findes ogsaa ofte paa den sted, hvor de hellige sacramenter burde handles. Er det ikke en veder-

stygg-

styggelighed for Herren, naar disse hellige ting, som skulde berede, styrke og befordre menniskene til og i en sand christendom, i troe og lydighed, i hellighed og ustraffelighed, i kierlighed til Gud og mennisker, i fornegtelse og kjødets korsfæstelse, i Jesu efterfølgelse, i trostab og bestandighed i al kamp og strid, i alle lidelser og fristelser, forbendes og misbruges til sikkerheds, hylleries og al forsængeligheds og ondskabs skul? dersom man trøster sig og andre dermed, at man er døbt, er et Guds barn, har faaet synds forladelse, fordi man er gaaen til Herrens bord, at man hør den Herre Jesu til, og vist skal blive salig formedelst hans naade, i det man har brugt de hellige sacramenter; og dog bliver i sit ubødsfærdige, flodelige, hykkelske, stolte, gierige, vellystige, hadefulde, hevn gierige, letfærdige, forsængelige sind derefter, som tilførn? naar man gaaer dertil i ubødsfærdighed og hykleri, og gaaer derfra igien i sikkerhed og tunkenhed? Sandelig saadanne vil faae des overflødige dom, og denne deres formeente Gudsdyrkelse vil blive for dem en ret ødeleggelsesens vederstyggelighed, eller en vederstyggelighed, som fører ødeleggelse og forðervelse med sig. Ligesaa er det og med bøn, sang og andre gudsfægtigheds øvelser, naar man ey handler disse hellige ting med et helligt hierte, og i et helligt øyemerke, og ey opløfter hellige hænder, uden vrede og tvil. 1 Tim. 2, 8. Thi den som afvender sit øre fra, at høre loven, hans bøn er ogsaa en vederstyggelighed. Ordsp. 28, 9. Til saadanne siger Herren: Tag bort fra mig dine sanges mangfoldighed: jeg gider ikke høre dine Psalteres

Nu 5

lof

løssang. Men lad ret hidvelte sig, som vandede, og retfærdighed, ligesom en stærk bæk. Amos 5, 23. 24. Ogsaa om saadanne heder det: De vil faae des oversflødigere dom. Matth. 23, 14. Og hvo fand i forfæd opregne alle de vederstyggeligheder, som begaaes med saadanne ting, som ellers ere gode, hellige og af Gud befalede? Merker dette, kiære sieler, at I maae flye fra slig misbrug, og I ey i stedet for naade, trost og salighed, som I burde faae af disse naade-midler, skulle drage Guds vrede, og forbandesse, ja helvedes dom over eder, som Phariseerne, over hvilke Christus for saadanne og andre hylleriens skyld, raaber vee, og siger til slutning til dem, i Matth. 23, 23. I hugorme, I øgle-unger, hvorledes fand I undflye helvedes dom?

Tilegnelse.

In kiære Sieler, I have ikke saaledes lært Christum, dersom I ellers have agtet paa Guds ords lys, som skinner iblant eder, og den himmelske sandheds vidnesbyrd, som eder ofte forelægges, og hvorved I paamindestes og advares. Dog hvor mange gaae endnu hej i blindhed og hylleri, og troste sig dog lige fuldt ved Christum, og hans fortieneste! Hvad hjælper det eder, at I sige, I kende Jesus, og troe paa ham, og negte det med eders gerninger! I sige: I troe, at Jesus er den sande Gud, og ære ham dog ikke som en Gud. I kalde ham Herre, Herre, og gjøre dog ikke, hvad hand siger. I bekiende, at hand er den sande Prophet og Lærere, og agte dog ikke paa hans ord og lær

lærdom, men vandre heller efter eders egne lyster, og denne verdens viis. I sige, hand er eders Konge, og I frygte dog ikke for, at handle imod hans befalninger, ey heller forstrekkes alvorligen for den retfærdige brede og hebn, som hand truer syndere med. I troe, at hand har forløst eder fra synden, og vil dog endnu fare fort med, at tiene synden. I bekiende, at hand er kommen for at forstyrre satans rige, og I vil dog ikke lade af, at giøre satans gierninger. I tilstaae, at ved ham stenktes eder de allerdyrebareste forjættelser, ja evig liv og salighed, og I vil dog ikke elske ham, eller af kjerlighed til ham, og taknemmelighed imod ham, fornegte og forsage de kiødelige lyster, og flye den forkrænkelighed, som er i verden i begierlighed. I sige: at Iesus har lidt den bitterste angst, pine og død for eder, og I vil dog ikke hade synden, som har forvollet Iesu saadanne lidelser, ey heller korsfæste de syndige lyster, og døde de jordiske lemmer, som have bragt ham til kors og død, langt mindre lide nogen forhaanelse og forfølgelse af verden for hans skyld, og bære hans kors, og følge ham. Ach! hvad skal jeg sige mere? Dette er jo et begrædeligt vidnesbyrd om eders blindhed, ondskab og hylleri. Hvad skal jeg da vidne mere om den skammelige og for Gud bederstyggelige misbrug af Guds ord, sacramenter, bøn og sang? Det er alt for aabenbar, at de fleste bruge disse ting kun til hylleries og ondskabs skiul, og fare lige fuldt frem i deres syndige lyster og kiødelige sikkerhed. Ach! at dette ord maatte tiene eder til en kraftig opmuntring, og opvække eder alle af sikkerheds søvn, saa mange, som
 efter

940 Hvorl. vi bør vogte os for en falsk Christ.

efter en alvorlig og uhykkelsk prøve befinde, at de hidindtil have smykket sig selv med løgn, og skilt sig med skalkhed. Men o! I elskelige sieler, som har lagt Jesu ord og lærdom paa hjerter, og som i sandhed have annammet Jesum, ey allene til eders forsoning, men og til eders kraft og helliggiørelse, om eder kand jeg sige med sandhed: I have ikke saa lært Christum. I have forstaaet, at der er sandhed i Jesu, og at man ved hans kraft skal aflegge det gamle, og iføre det nye menneske, som er skabt efter Gud i retfærdighed og sandheds hellighed. Bruger denne naade retteligen, og lader den samme oplære eder til at forsfage al ugudelighed, og at leve tugteligen, retfærdeligen og gudeligen i denne verden. Eit 2, 12. Aflegger al Skidenhed og ondskabs overflødighed, og med sagtnodighed fremdeles annammer ordet, som er indplanter i eder, som er mægtigt til, at giøre eders sieler salige. Jak. 1, 21. Ach! hvo der haver ørene at høre med, den høre. Amen.

S! trofaste Frelser, Herre Jesu Christel! forbarme dig over os, og lær os saaledes at kiende dig selv i sandhed, som du har aabenbarer dig for os i dit ord, og rens os fra al vederstyggelighed, som ødelegger, og fra al hykleri og svig; at vi maae faa i alle maader worde dig velbehagelige, for din ewige misfundheds skyld.

Amen!

Paa